32001Y0203(02)

3.2.2001 ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ C 37/3

Pokyny společenství o státní podpoře na ochranu životního prostředí

(2001/C 37/03)

A. ÚVOD

1. V roce 1994 přijala Komise pokyny Společenství o státní podpoře na ochranu životního prostředí ([1]), jejichž platnost skončila dne 31. prosince 1999. V souladu s ustanoveními bodu 4.3 uvedených pokynů Komise v roce 1996 tyto pokyny přezkoumala s tím, že není nutné před ukončením platnosti provádět změny. Dne 22. prosince 1999 se Komise rozhodla prodloužit platnost těchto pokynů do 30. června 2000 ([2]). Dne 28. června 2000 se Komise rozhodla prodloužit platnost těchto pokynů do 31. prosince 2000 ([3]).

2. Od přijetí těchto pokynů v roce 1994 se rozvíjela činnost v oblasti životního prostředí z podnětu členských států i Společenství, jakož i na světové úrovni, zejména po přijetí Kjótského protokolu. Členské státy poskytují státní podporu častěji, například v odvětví energetiky, a tato podpora má často formy, které byly až do nedávna dosti neobvyklé, jako např. snižování daní a osvobození od daní. Rovněž se rozvíjejí nové formy provozní podpory. Komise by proto měla přijmout nové pokyny, které budou nezbytné pro seznámení členských států a podniků s kritérii, jež bude uplatňovat při rozhodování o tom, jsou-li opatření plánovaná jednotlivými členskými státy slučitelná se společným trhem.

3. Podle článku 6 Smlouvy o ES musejí být cíle politiky ochrany životního prostředí začleněny do politiky Komise o kontrolách podpory v odvětví životního prostředí, zejména pokud jde o podporu udržitelného rozvoje. Politika hospodářské soutěže a politika ochrany životního prostředí tedy nestojí proti sobě, ale požadavky ochrany životního prostředí musejí být začleněny do vymezení a provádění politiky hospodářské soutěže, zejména proto, aby se podpořil udržitelný rozvoj ([4]).

4. To, že se počítá s dlouhodobými požadavky ochrany životního prostředí však neznamená, že veškerá podpora vyžaduje povolení. Je třeba brát v úvahu účinky, jež může podpora mít pokud jde o udržitelný rozvoj a plné uplatnění zásady „znečišťovatel platí“. Některé formy podpory jistě splňují tato kritéria, zejména pokud umožňují dosáhnout vysoké úrovně ochrany životního prostředí a při tom nedochází ke střetu se zásadou internalizace nákladů. Avšak jiné formy podpory mohou mít nepříznivý vliv na obchod mezi členskými státy a na hospodářskou soutěž a navíc mohou být v rozporu se zásadou „znečišťovatel platí“, a mohou též bránit prosazování udržitelného rozvoje. K tomu může například dojít tehdy, je-li podpora určena pouze k usnadnění shody s novými závaznými normami Společenství.

5. Cílem Komise v souvislosti s těmito pokyny je tedy stanovit, zdali a za jakých podmínek lze státní podporu považovat za nutnou k zajištění ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje, aniž by měla neúměrný vliv na hospodářskou soutěž a hospodářský růst. Tuto analýzu je třeba vypracovat z hlediska ponaučení, která je možno vyvodit z používání pokynů z roku 1994, a z hlediska změn v politice ochrany životního prostředí, ke kterým od té doby došlo.

B. DEFINICE A OBLAST PŮSOBNOSTI

6. Pojem „ochrana životního prostředí“: pro účely těchto pokynů Komise stanoví, že „ochranou životního prostředí“ se rozumí jakákoli činnost určená k odstranění nebo zamezení poškození našeho fyzického přírodního prostředí nebo přírodních zdrojů nebo k podpoře účinného využívání těchto zdrojů.

   Komise považuje opatření na úsporu energie a využívání obnovitelných zdrojů energie za činnost na ochranu životního prostředí. Opatření na úsporu energie by měla být vykládána, kromě jiného, jako činnost umožňující společnostem snižovat množství energie použité v jejich výrobním cyklu. Tyto pokyny nezahrnují vývoj a výrobu strojů nebo dopravních prostředků, jež mohou být provozovány s použitím menšího množství přírodních zdrojů. Činnost uvnitř závodů nebo jiných výrobních jednotek zavedená s cílem zvýšit bezpečnost či hygienu je důležitá a může přicházet v úvahu pro určitý druh podpory, avšak tyto pokyny ji přímo nepokrývají.

   Pojem „internalizace nákladů“: v těchto pokynech se „internalizací nákladů“ rozumí zásada, že veškeré náklady spojené s ochranou životního prostředí by měly být zahrnuty do výrobních nákladů jednotlivých firem.

   Zásada „znečišťovatel platí“: je to zásada, že náklady na opatření proti znečišťování by měl nést znečišťovatel, který znečištění způsobuje.

   Znečišťovatel: znečišťovatel je ten, kdo přímo či nepřímo poškozuje životní prostředí nebo kdo vytváří podmínky vedoucí k takovému poškození([5]).

([1]) Úř. věst. C 72, 10.3.1994, s. 3.
([2]) Úř. věst. C 14, 19.1.2000, s. 8.
([3]) Úř. věst. C 184, 1.7.2000, s. 25.
([4]) Závazek zajistit začlenění politiky ochrany životního prostředí do ostatních oblastí politiky připomněla Komise také ve svém pracovním dokumentu ze dne 26. května 1999 nazvaném „Začlenění požadavků ochrany životního prostředí do všech příslušných oblastí politiky“, jakož i ve své zprávě na Evropské radě v Helsinkách o začlenění záležitostí ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje do politik Společenství (SEC(1999) 1941 v konečném znění).
([5]) Doporučení Rady ze dne 3. března 1975 ohledně rozvržení nákladů a činnosti orgánů veřejné moci ve věcech týkajících se životního prostředí (Úř. věst. L 194, 25.7.1975, s. 1).

Ceny odrážející náklady: tato zásada stanoví, že ceny zboží či služeb by měly zahrnovat vnější náklady spojené s nepříznivým vlivem jejich výroby a prodeje na životní prostředí.

Norma Společenství: povinná norma Společenství stanovující úroveň, jíž má být dosaženo v souvislosti se životním prostředím, a povinnost podle právních předpisů Společenství používat nejlepší dostupné techniky (BAT) ([1]), které nezpůsobují neúměrné náklady.

Obnovitelné zdroje energie: obnovitelné nefosilní zdroje energie, jako větrná energie, sluneční energie, geotermální energie, energie vln, energie přílivová, vodní elektrárny o výkonu méně než 10 MW a biomasa, kde se biomasou rozumí produkty zemědělství a lesnictví, rostlinný odpad ze zemědělství, lesnictví a potravinářského průmyslu a neupravený dřevní a korkový odpad ([2]).

Elektrická energie vyráběná z obnovitelných zdrojů energie: elektrická energie vyráběná v elektrárnách používajících pouze obnovitelné zdroje energie a ta část elektrické energie vyrobená z obnovitelných zdrojů energie v hybridních zařízeních používajících tradiční zdroje energie, zejména pro mimořádné účely ([3]).

Environmentální daň: „Daň lze považovat za environmentální, pokud zdanitelný základ pro odvod má jasně nepříznivý vliv na životní prostředí. Daň však může být rovněž považována za ekologickou, i když má méně jasný, nicméně však zřejmý příznivý účinek na životní prostředí. (…) Obecně je na jednotlivých členských státech, aby prokázaly přepokládaný environmentální účinek této daně (…).“ ([4])

7. Oblast působnosti: Tyto pokyny se vztahují na podporu ([5]) ochrany životního prostředí ve všech odvětvích spadajících pod Smlouvu o ES, včetně těch, jež podléhají zvláštním pravidlům Společenství o státní podpoře (zpracování oceli ([6]), stavba lodí, motorová vozidla, umělá vlákna, doprava a rybolov), s výjimkou oblasti pokryté pokyny Společenství o státní podpoře v odvětví zemědělství ([7]). Tyto pokyny se vztahují na rybolov a akvakulturu, aniž je dotčeno použití ustanovení nařízení Rady (ES) č. 2792/99 ze dne 17. prosince 1999 stanovující podrobná pravidla a úpravy ohledně strukturální pomoci Společenství v odvětví rybolovu ([8]) a pokyny na přezkoumání státní podpory v odvětví rybolovu a akvakultury ([9]). Státní podpora pro výzkum a vývoj v oblasti životního prostředí podléhá pravidlům stanoveným v rámci Společenství pro státní podporu pro výzkum a vývoj ([10]). Stejně tak má Komise za to, že charakteristiky podpory pro vzdělávání v oblasti ochrany životního prostředí neopravňují zabývat se touto podporou samostatně, a proto ji přezkoumá v souladu s ustanoveními nařízení Komise (ES) č. 68/2001 ze dne 12. ledna 2001 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podpory na vzdělávání ([11]).

Na základě článku 3 rozhodnutí Komise č. 2496/96/ESUO ze dne 18. prosince 1996, kterým se stanoví pravidla Společenství pro státní podporu ocelářskému průmyslu ([12]), bude podpora na ochranu životního prostředí v ocelářském průmyslu dále přezkoumávána v souladu s pokyny Společenství o státní podpoře na ochranu životního prostředí uveřejněnými v Úředním věstníku č. C 72 ze dne 10. března 1994 až do vypršení Smlouvy o ESUO.

Tyto pokyny se nevztahují na váznoucí náklady, které budou pojednány zvlášť([13]). Komise by chtěla zdůraznit, že na základě nařízení Komise (ES) č. 69/2001 ze dne 12. ledna 2001 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podporu *de minimis* ([14]), podpora nižší než 100 000 EUR poskytnutá podniku na dobu tří let není článkem 87 zohledněna. Toto nařízení se však nevztahuje na zemědělství, rybolov a dopravu, ani na odvětví spadající pod Smlouvu o ESUO.

([1]) Pojem „nejlepší dostupné techniky“ byl zaveden do právních předpisů Společenství směrnicí Rady 76/464/EHS ze dne 4. května 1976 o znečišťování způsobovaném některými nebezpečnými látkami vypouštěnými do vodního prostředí Společenství (Úř. věst. L 129, 18.5.1976, s. 23) a znovu se objevil v poněkud pozměněné podobě ve směrnici Rady 84/360/EHS ze dne 28. června 1984 o boji proti znečišťování ovzduší z průmyslových zařízení (Úř. věst. L 188, 16.7.1984, s. 20). Směrnice Rady 96/61/EHS ze dne 24. září 1996 o integrované prevenci a omezování znečištění (Úř. věst. L 257, 10.10.1996, s. 26; „směrnice o IPPC“) tento pojem rozpracovala a potvrdila. Směrnice o IPPC zahrnuje průmyslová zařízení s vysokým potenciálem znečišťování. Od listopadu 1999 se směrnice vztahovala na nová zařízení nebo stávající zařízení, jež prošla významnými změnami. Současná zařízení musí dodržovat pravidla směrnice o IPPC do října 2007. Do tohoto dne platí ustanovení obou shora zmíněných směrnic týkajících se pojmu BAT. Zpravidla nejsou konkrétní normy – tj. mezní hodnoty emisí nebo spotřeby založené na používání nejlepších dostupných technik – stanoveny Společenstvím, ale vnitrostátními orgány.

([2]) Tato definice je obsažena v návrhu Komise na směrnici Evropského parlamentu a Rady o podpoře elektrické energie vyrobené z obnovitelných zdrojů energie na vnitřním trhu s elektrickou energií (Úř. věst. C 311 E, 31.10.2000, s. 320). Jakmile Evropský parlament a Rada směrnici přijme, použije Komise definici uvedenou v konečném znění.

([3]) Stejná připomínka jako u poznámky pod čarou č. 7.

([4]) Environmentální daně a poplatky na jednotném trhu (KOM(97) 9 konečné znění, 26. 3. 1997).

([5]) Účelem těchto pokynů není diskuse o pojmu státní podpory, který vyplývá z čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES a z judikatury Soudního dvora a soudu prvního stupně.

([6]) V rozsahu stanoveném ve druhém odstavci bodu 7.

([7]) Úř. věst. C 28, 1.2.2000, s. 2.

([8]) Úř. věst. L 337, 30.12.1999, s. 10.

([9]) Komise upozorňuje na to, že tyto pokyny se týkají pouze podpory ochrany životního prostředí, aniž je dotčena použitelnost jiných ustanovení týkajících se státní podpory, s výhradou omezení pravidel o kombinacích podpory v níže uvedeném bodě 74.

([10]) Úř. věst. C 45, 17.2.1996, s. 5.

([11]) Úř. věst. L 10, 13.1.2001, s. 20.

([12]) Úř. věst. L 338, 28.12.1996, s.42.

([13]) Váznoucí náklady jsou náklady, které podniky musejí nést v důsledku závazků, jež učinily a které již nemohou plnit vzhledem k liberalizaci daného odvětví.

([14]) Úř. věst. č. 10, 13.1.2001, s. 30.

C. POLITIKA KONTROLY STÁTNÍ PODPORY A POLITIKA OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

8. V sedmdesátých a osmdesátých letech Společenství důkladně zkorigovalo svou politiku ochrany životního prostředí. Důraz byl kladen na normy odrážející hlavní záměry politiky ochrany životního prostředí.

9. Pátý akční program pro životní prostředí nazvaný „Směrem k udržitelnému rozvoji“, přijatý v roce 1993 ([1]), představuje něco jako zvrat v tomto přístupu. Zdůrazňuje potřebu provádět dlouhodobou politiku s cílem podporovat udržitelný rozvoj. Záměrem je uvést do trvalého souladu rozvoj evropského hospodářství s potřebou ochrany životního prostředí. Činnost Společenství se již nesmí omezovat na pouhé reagování na ekologické problémy, ale, jak se výslovně uvádí v článku 6 Smlouvy o ES, pozměněné Amsterodamskou smlouvou, musí být požadavky na ochranu životního prostředí začleněny do definice a provádění všech politik a činností Společenství a musí podporovat aktivní zapojení společensko hospodářských subjektů.

10. Článek 174 Smlouvy rovněž požaduje, aby politika Společenství byla založena na zásadě „znečišťovatel platí“. Náklady spojené s ochranou životního prostředí by měly podniky internalizovat, stejně jak je tomu v případě výrobních nákladů. K provádění této politiky bude muset Společenství použít řadu nástrojů: právní nástroje, zejména přijetí norem, ale i dobrovolné dohody či ekonomické nástroje.

11. V roce 1996 vypracovala Komise zprávu o pokroku při plnění pátého akčního programu pro životním prostředí. Ve zprávě se uvádí, že celková strategie a cíle programu stále platí. Není pochyb o tom, že bylo dosaženo pokroku v začlenění environmentálních aspektů a aspektů udržitelného rozvoje do politiky Společenství. Co se však dosud chybí, je skutečná změna v postoji všech zúčastněných stran: tvůrců politik, podniků a široké veřejnosti. Je důležité vytvořit koncepci společné odpovědnosti za životní prostředí a zajistit, aby si široká veřejnost uvědomila, které problémy jsou ve hře.

12. V roce 1999 schválila Komise celkové hodnocení pátého akčního programu. V hodnocení se uvádí, že ačkoliv program zvýšil uvědomění zúčastněných stran, občanů a tvůrců rozhodnutí v jiných odvětvích o nutnosti aktivně sledovat environmentální cíle, celkově menšího pokroku bylo dosaženo pokud jde o změnu hospodářského vývoje a způsobů chování, které poškozují životní prostředí.

13. Ve vyhodnocení se rovněž uvádí, že „je stále jasnější, že poškozování životního prostředí škodí společnosti jako celku, a naopak, že činnost ve prospěch životního prostředí může přinášet výhody ve formě hospodářského růstu, zaměstnanosti a konkurenceschopnosti“ a že „účinné uplatňování zásady“ znečišťovatel platí „a úplná internalizace nákladů na životní prostředí ze strany znečišťovatelů zůstávají předmětem kritiky“ ([2]).

14. Politika Komise na kontrolu státní podpory pro environmentální účely proto musí splňovat dva základní požadavky:

   a) zajistit konkurenci na trhu za současné podpory dokončení jednotného trhu a větší konkurenceschopnosti podniků;

   b) zajistit, aby byly požadavky ochrany životního prostředí zahrnuty do definice a provádění politiky hospodářské soutěže, zejména s cílem podporovat udržitelný rozvoj. Komise se domnívá, že internalizace nákladů je prvořadým cílem, kterého lze dosáhnout různými způsoby, včetně pomocí nástrojů založených na zákonech trhu nebo na regulačním přístupu, protože toto jsou nejúčinejší nástroje k dosažení shora uvedených cílů.

15. Internalizace nákladů pomáhá zajistit, aby ceny přesně odrážely náklady, pokud hospodářské subjekty rozvrhnou své finanční zdroje na základě cen zboží a služeb, jež hodlají koupit. Zpráva o pokroku při plnění pátého programu zdůrazňuje, že tohoto cíle nebylo dosaženo, protože ceny neodrážejí ekologické náklady. To opět ztěžuje zvyšování uvědomění veřejnosti a vede k nadměrnému využívání přírodních zdrojů.

16. Nejlepším způsobem, jak dosáhnout toho, aby si byly všechny strany vědomy nákladů na ochranu životního prostředí, je zajistit, aby ceny odrážely náklady na všech stupních hospodářského pokroku. Kromě možného nepříznivého vlivu na obchod a hospodářskou soutěž podkopává obecně státní podpora tento cíl, protože některým podnikům umožňuje uměle snižovat náklady a neodhalit spotřebitelům náklady na ochranu životního prostředí. V dlouhodobé perspektivě jsou tedy některé formy státní podpory v rozporu s cíli udržitelného rozvoje.

17. Pokyny Společenství o státní podpoře přijaté Komisí v roce 1994 tvoří nedílnou součást této politiky Společenství. Obecně by se mohlo zdát, že zásada „znečišťovatel platí“, a potřeba, aby podniky internalizovaly náklady spojené s ochranou životního prostředí, mluví poskytování státní podpory.

18. Nicméně pokyny uvádějí, že podpora může být oprávněná ve dvou případech:

   a) za některých zvláštních okolností, kdy ještě není možné, aby podniky internalizovaly veškeré náklady, a pomoc může tedy představovat **dočasné druhé nejlepší řešení** tím, že povzbudí podniky, aby se přizpůsobily normám;

([1]) Úř. věst. č. 138, 17.5.1993, s. 1.

([2]) Životní prostředí v Evropě: jakým směrem do budoucnosti? Celkové hodnocení programu politiky a činností Evropského společenství v oblasti životního prostředí a udržitelného rozvoje, „Směrem k udržitelnému rozvoji“ (KOM(1999) 543 konečná verze ze dne 24. 11. 1999).

b) podpora může též působit jako **pobídka**, aby podniky zlepšily normy, nebo aby dále investovaly do snižování znečištění z jejich továren.

19. V pokynech Společenství přijatých v roce 1994 vyjadřuje Komise názor, že v některých případech nebyla dosud možná úplná internalizace nákladů a tedy že by podpora mohla být nezbytná jako dočasné opatření. Přesto došlo od roku 1994 k těmto změnám:

a) od přijetí pátého akčního programu pro životním prostředí, který již byl založen na zásadě „znečišťovatel platí" a na internalizaci nákladů, měly podniky sedm let na to, aby se mohly přizpůsobit postupnému uplatňování této zásady;

b) zpráva o pokroku při plnění pátého akčního programu Komise z roku 1996 a hodnotící zpráva z roku 1999 znovu připomínají potřebu internalizace nákladů a použití tržních nástrojů, aby bylo dosaženo významného pokroku ve zlepšování životního prostředí;

c) používání tržních nástrojů a správné stanovování cen rovněž obhajuje Kjótský protokol o změně klimatu.

20. Stanovisko Komise tedy je, že by se podpora již neměla používat jako náhrada za chybějící internalizaci nákladů. Mají-li se brát dlouhodobě v úvahu požadavky ochrany životního prostředí, musí ceny přesně odrážet náklady a náklady na ochranu životního prostředí musí být plně internalizovány. V důsledku toho se Komise domnívá, že jsou-li investice určeny pouze k tomu, aby společnosti dosáhly souladu s novými nebo stávajícími technickými normami Společenství, není podpora oprávněná. Podle jejího názoru však, s ohledem na zvláštní problémy malých a středních podniků, by mělo být možné těmto podnikům pomoc poskytnout, aby se mohly přizpůsobit novým normám Společenství, a to po dobu tří let od přijetí těchto norem. Podpora však může být užitečná, pokud slouží jako pobídka k dosažení úrovně ochrany vyšší než je úroveň vyžadovaná normami Společenství. To je případ, kdy se členský stát rozhodne přijmout přísnější normy než jsou normy Společenství, s cílem dosáhnout vyšší úrovně ochrany životního prostředí. To by rovněž platilo v případě, kdy podnik investuje do ochrany životního prostředí nad rámec nejpřísnějších současných norem Společenství, nebo kdy žádné normy Společenství neexistují.

21. Neprokázalo se však, že podpora působí jako pobídka, je-li poskytována pouze jako podpora podnikům k tomu, aby splňovaly stávající nebo nové technické normy Společenství. Tyto normy jsou běžnými právními předpisy, které podniky musí plnit, a není proto nutné poskytovat jim podporu jako pobídku, aby dodržovaly zákon [1].

Zvláštní případ odvětví energetiky a snižování daní

22. Od přijetí pokynů v roce 1994 prošlo odvětví energetiky velkými změnami, které je třeba vzít v úvahu.

23. Některé členské státy zavedly, zavádějí nebo by mohly uvažovat o zavedení daní, jejichž účinky vedou k ochraně životního prostředí. V některých případech se poskytují podnikům spadajícím do zvláštních kategorií výjimky z placení těchto daní, nebo se jim tyto daně snižují, aby se neoctly v obtížné konkurenční situaci. Komise se domnívá, že taková opatření mohou představovat státní podporu ve smyslu článku 87 Smlouvy. Nepříznivé účinky této podpory však mohou být vyrovnány příznivými účinky zavedení daní. Pokud jsou tedy takové výjimky nutné pro přijetí nebo další uplatňování daní vztahujících se na všechny výrobky, domnívá se Komise, že jsou přijatelné, s výhradou některých podmínek a po omezenou dobu trvání. V případě splnění příslušných podmínek může tato doba trvat 10 let. Potom mohou členské státy znovu oznámit zavedení příslušných opatření Komisi, která by mohla zaujmout stejný postoj ve svých hodnoceních, při čemž by brala v úvahu příznivé výsledky dosažené v oblasti ochrany životního prostředí.

24. V minulých letech prosazovaly členské státy rovněž používání obnovitelných zdrojů energie a kombinovanou výrobu tepla a elektrické energie, což se těší podpoře Komise vzhledem k významným výhodám, která tato opatření mají pro životní prostředí. Komise se proto domnívá, že pokud opatření na podporu obnovitelných zdrojů energie a kombinovaná výroba elektrické energie a tepla představují státní podporu, jsou přijatelná s výhradou některých podmínek. Musí však být zaručeno, že taková podpora neporušuje jiná ustanovení Smlouvy nebo sekundární právo.

D. RELATIVNÍ DŮLEŽITOST PODPORY NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

25. Údaje v osmém průzkumu státní podpory v Evropské unii ve zpracovatelském průmyslu a některých dalších odvětvích [2] ukazují, že mezi rokem 1996 a 1998 tvořila podpora na ochranu životního prostředí v průměru pouhých 1,85 % celkové podpory poskytované zpracovatelskému průmyslu a odvětví služeb.

26. V období let 1994–1999 byla podpora na ochranu životního prostředí poskytována převážně ve formě grantů. Poměrně málo byly využívány další formy podpory, jako půjčky s nízkým úrokem, státní záruky atd.

27. Pokud jde o odvětví získávající podporu, byla léta 1998–1999 obdobím, kdy došlo ke zvýšení podpory na opatření v odvětví energetiky, která podporovala úspory energie nebo používání nových nebo obnovitelných zdrojů energie, zejména ve formě ekologických daní.

[1] S výjimkou malých a středních podniků, v souladu s bodem 20.

[2] KOM(2000) 205 konečná verze, 11. 4. 2000.

E. OBECNÉ PODMÍNKY PRO POVOLENÍ PODPORY NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

E.1 Investiční podpora

E.1.1 *Přechodná investiční podpora malým a středním podnikům, aby se mohly přizpůsobit novým normám Společenství.*

28. Po dobu tří let od přijetí nových povinných norem Společenství může být malým a středním podnikům povolena investiční podpora, aby mohly tyto nové normy splnit, avšak maximálně do výše 15 % hrubých způsobilých nákladů.

E.1.2 *Obecné podmínky pro povolení investiční podpory podnikům zavádějícím přísnější normy než jsou normy Společenství*

29. Investiční podpora umožňující podnikům plnit přísnější normy než jsou příslušné normy Společenství může být poskytována do maximální výše 30 % hrubých způsobilých investičních nákladů, jak je stanoveno v bodě 37. Tyto podmínky se rovněž vztahují na podporu, kdy podniky investují při absenci povinných norem Společenství, nebo kdy musejí investovat, aby splňovaly vnitrostátní normy, které jsou přísnější než příslušné normy Společenství.

E.1.3 *Investování v energetice*

30. Investice na úsporu energie, jak je stanoví bod 6, se považují za rovnocenné investicím na podporu ochrany životního prostředí. Tyto investice hrají důležitou roli při hospodárném dosahování cílů Společenství na ochranu životního prostředí ([1]). Připadají proto v úvahu na poskytnutí investiční podpory při základní sazbě 40 % způsobilých nákladů.

31. Investice do kombinované výroby elektrické energie a tepla rovněž spadají do oblasti působnosti těchto pokynů, pokud je možné dokázat, že výhodnost opatření ve smyslu ochrany životního prostředí je vzhledem k účinnosti konverze ([2]) obzvláště vysoká, že opatření umožní snížit spotřebu energie, nebo že výrobní proces bude méně poškozovat životní prostředí. V této souvislosti Komise zejména uváží typ primární energie použité ve výrobním procesu. Je rovněž třeba si uvědomit, že vyšší spotřebu energie získané z kombinované výroby tepla a elektrické energie považuje Komise z hlediska ochrany životního prostředí za prioritu ([3]). Na tyto investice je proto možné poskytnout podporu při základní sazbě 40 % způsobilých nákladů.

32. Investice na podporu obnovitelných zdrojů energie se v případě absence povinných norem Společenství považují za rovnocenné investicím na ochranu životního prostředí. Je rovněž třeba si uvědomit, že opatření na podporu obnovitelných zdrojů energie jsou jednou z priorit Společenství v oblasti ochrany životního prostředí ([4]) a jedním z dlouhodobých cílů, které by měly být co nejvíce podporovány. Výše investiční podpory těchto forem energie je proto 40 % způsobilých nákladů.

Komise je toho názoru, že zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů sloužící potřebám celého Společenství, jako je ostrov nebo obytná oblast, by rovněž měla být podporována. Investice vynaložené v této souvislosti mohou mít nárok na bonus 10 procentních bodů nad základní sazbu 40 % způsobilých nákladů.

Komise se domnívá, že pokud lze dokázat, že to je nutné, budou moci členské státy poskytovat investiční podporu na výrobu energie z obnovitelných zdrojů až do výše 100 % způsobilých nákladů. Dotyčná zařízení nebudou mít nárok na jakoukoli další podporu.

E.1.4 *Příspěvky pro podniky umístěné v podporovaných regionech*

33. V regionech, které jsou způsobilé pro udělení vnitrostátní regionální podpory, mohou podniky získat podporu na regionální rozvoj. Aby se podpořil jejich zájem investovat dále do životního prostředí, by mělo být možné poskytnout v případě potřeby další podporu pro jakýkoli investiční projekt přispívající ke zlepšení životního prostředí uskutečňovaný v souladu s bodem 29 ([5]).

34. V regionech způsobilých pro udělení regionální podpory se tedy maximální výše podpory na životní prostředí na základě způsobilých nákladů v souladu s níže uvedeným bodem 37 stanoví takto.

V podporovaných regionech je maximální výše možné podpory ta, která je z následujících dvou možností vyšší:

a) buď základní sazba investiční podpory na životního prostředí, tj. 30 % hrubých investic (standardní systém), 40 % hrubých investic (v případě investic do zařízení šetřících energii, do obnovitelných zdrojů energie nebo na podporu kogeneračního systému), nebo 50 % hrubých investic (v případě investic do obnovitelných zdrojů energie zásobujících celé Společenství), plus 5 procentních bodů hrubých investic v regionech spadajících pod čl. 87 odst. 3 písm. c) a 10 procentních bodů v regionech spadajících pod čl. 87 odst. 3 písm. a) ([6]),

([1]) Akční plán na zvýšení energetické účinnosti v Evropském společenství (KOM(2000) 247 konečná verze, 26. 4. 2000).

([2]) „Účinností konverze“ se rozumí poměr mezi množstvím primární energie použité k výrobě sekundární formy energie a množstvím skutečně vyrobené sekundární energie. Vypočítává se takto: vyrobená elektrická energie + vyrobená tepelná energie/použitá energie.

([3]) Usnesení Rady ze dne 18. prosince 1997 o strategii Společenství k podpoře kogeneračního systému (Úř. věst. C 4, 8.1.1998, s. 1).

([4]) Usnesení Rady ze dne 8. června 1998 o obnovitelných zdrojích energie (Úř. věst. č. 198, 24.6.1998, s. 1).

([5]) Tyto příspěvky nelze poskytnout, pokud členský stát poskytuje investiční podporu v souladu s bodem 32 třetím odstavcem (pomoc až do výše 100 % způsobilých nákladů).

([6]) Investice v podporovaných regionech jsou způsobilé pro investiční podporu, jsou-li splněny podmínky pokynů o státní regionální podpoře (Úř. věst. C 74, 10.3.1998, s. 9).

b) nebo sazba pro regionální podporu plus 10 procentních bodů hrubých investic.

E.1.5 ***Příspěvky malým a středním podnikům***

35. Pokud investice zmíněné v bodech 29 až 32 provádějí malé nebo střední podniky, mohou mít tyto podniky nárok na zvýšení podpory o 10 procentních bodů [1]. Pro účely těchto pokynů se jako definice malých a středních podniků použije definice uvedená v příslušných textech Společenství [2].

Zmíněné příspěvky podporovaným regionům a malým a středním podnikům lze kombinovat, avšak maximální sazba podpory na ochranu životního prostředí nikdy nesmí přesáhnout 100 % hrubých způsobilých nákladů. Malé a střední podniky nemají nárok na dvojí příspěvek ani podle ustanovení vztahujících se na regionální podporu, ani na ustanovení vztahující se na oblast životního prostředí [3].

E.1.6 ***Příslušné investice***

36. Příslušné investice jsou investice do půdy, které jsou nezbytně nutné pro splnění cílů ochrany životního prostředí, investice do budov, továren a zařízení na snížení nebo úplné odstranění znečištění a poškozování a investice na úpravu výrobních metod s cílem ochrany životního prostředí.

Podpora může být též nárokována na náklady za převod technologie prostřednictvím získání provozních licencí či patentovaného nebo nepatentovaného know-how. Avšak veškerá tato nehmotná aktiva musejí splňovat tyto podmínky:

a) musejí být považována za odepisovatelné aktivum;

b) musejí být zakoupena na základě tržních podmínek od podniku, v němž pořizovatel nemá žádnou přímou či nepřímou kontrolu;

c) musejí být zařazena do aktiv podniku a zůstat v podniku příjemce podpory a být tam používána nejméně po dobu pěti let. Tato podmínka neplatí, jestliže tato nehmotná aktiva technicky zastarala. Jsou-li prodána během zmíněných pěti let, musí se výtěžek prodeje odečíst od způsobilých nákladů a celá nebo částečná výše poskytnuté podpory musí být vrácena.

E.1.7 ***Způsobilé náklady***

37. Způsobilé náklady musejí být přísně omezeny na mimořádné investiční náklady nutné ke splnění cílů ochrany životního prostředí.

To má tyto důsledky: jestliže nemohou být náklady na investice na ochranu životního prostředí snadno zjištěny v celkových nákladech, uváží Komise použití objektivních a průhledných metod výpočtu, např. na základě nákladů technicky srovnatelné investice, která však nedosahuje stejného stupně ochrany životního prostředí.

Ve všech případech musejí být způsobilé náklady vypočítány bez započtení výhod vzniklých ze zvýšení kapacity, z úspor nákladů dosažených během prvních pěti let existence investičního projektu a vedlejší výroby během tohoto pětiletého období [4].

U obnovitelných zdrojů energie jsou způsobilými investičními náklady obvykle mimořádné náklady, které nese podnik ve srovnání s konvenčními elektrárnami o stejné kapacitě pokud jde o účinnou výrobu energie.

Pokud se malé a střední podniky přizpůsobují novým normám Společenství, rovnají se způsobilé náklady výši dodatečných investic potřebných k dosažení úrovně ochrany životního prostředí vyžadované těmito normami.

Pokud se podnik přizpůsobuje vnitrostátním normám přijatým v případě absence norem Společenství, rovnají se způsobilé náklady dodatečným investičním nákladům nutným k dosažení úrovně ochrany životního prostředí vyžadované vnitrostátními normami.

Pokud se podnik přizpůsobuje vnitrostátním normám, které jsou přísnější než normy Společenství, nebo provede-li dobrovolné zlepšení nad rámec norem Společenství, rovnají se způsobilé náklady výši dodatečných investic nutných k dosažení vyšší úrovně ochrany životního prostředí než je úroveň ochrany vyžadovaná normami Společenství. Náklady na investice nutné k dosažení úrovně ochrany vyžadované normami Společenství nejsou způsobilé.

Pokud neexistují žádné normy, rovnají se způsobilé náklady investičním nákladům nutným k dosažení vyšší úrovně ochrany životního prostředí než je úroveň, které by daný podnik dosáhl bez poskytnutí podpory na ochranu životního prostředí.

---

(1) Na tento příspěvek není nárok, pokud členský stát poskytuje investiční podporu v souladu s bodem 32 třetím odstavcem (pomoc do výše 100 % způsobilých nákladů).

(2) Doporučení Komise 96/28/ES ze dne 3. dubna 1996 týkající se definice malých a středních podniků (Úř. věst. L 107, 30.4.1999, s. 4).

(3) Investice vynakládané malými a středními podniky jsou způsobilé pro poskytnutí investiční podpory na základě ustanovení nařízení Komise (ES) č. 70/2001 ze dne 12. ledna 2001 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na státní podporu malým a středním podnikům (Úř. věst. č. 10, 13.1.2001, s. 33).

(4) Budou-li investice zaměřeny výhradně na ochranu životního prostředí bez jakýchkoli dalších ekonomických výhod, nebude se při stanovení způsobilých nákladů provádět žádné další snížení.

E.1.8 **Sanace znečištěných průmyslových areálů**

38. Zásahy prováděné podniky k odstranění ekologických škod prostřednictvím sanací znečištěných průmyslových areálů mohou spadat do oblasti působnosti těchto pokynů ([1]). Ekologická škoda může znamenat poškození kvality půdy nebo povrchových nebo podzemních vod ([2]).

Pokud je osoba odpovědná za znečištění jasně určena, pak musí tato osoba sanaci financovat sama v souladu se zásadou „znečišťovatel platí“, a pak nemůže být státní podpora poskytnuta. „Osobou odpovědnou za znečištění“ se rozumí osoba odpovědná podle právních předpisů platných v jednotlivých členských státech, aniž je dotčeno přijetí příslušných pravidel Společenství.

Pokud není zjištěna osoba odpovědná za znečištění, nebo nemůže být přinucena nést náklady s tím spojené, může podporu získat osoba odpovědná za provedení práce ([3]).

Výše podpory na sanaci znečištěných průmyslových areálů může dosahovat až 100 % nákladů zakládajících právo na poskytnutí podpory, plus 15 % nákladů na provedenou práci. Náklady zakládající právo na poskytnutí podpory se rovnají nákladům na práci bez zvýšení hodnoty pozemku.

Celková výše podpory nesmí za žádných okolností přesahovat skutečné výdaje vzniklé podniku.

E.1.9 **Přemístění podniků**

39. Komise je toho názoru, že přemístění podniků zpravidla neznamená ochranu životního prostředí, a tudíž neopravňuje podle těchto pokynů k poskytování podpory.

Poskytnutí podpory však může být oprávněné, provádí-li podnik umístěný v městské oblasti nebo v oblasti označené jako Natura 2000 legálně činnost, která způsobuje velké znečištění, a musí se proto vzhledem k tomuto umístění přestěhovat do vhodnější oblasti.

Musí být splněna současně tato kritéria:

a) Přemístění musí být vyžadováno nutností ochrany životního prostředí a musí být nařízeno správním nebo soudním rozhodnutím.

b) Podnik musí splňovat nejpřísnější ekologické normy platící v novém regionu, kam byl přemístěn.

Podnik splňující uvedené podmínky může získat investiční podporu v souladu s bodem 29. Vztahují se na něho ustanovení bodu 35 ohledně poskytování příspěvku malým a středním podnikům.

Aby stanovila výši způsobilých nákladů, vezme Komise v úvahu výnos z prodeje nebo pronájmu opuštěné továrny nebo pozemku, náhradu vyplacenou v případě vyvlastnění a náklady spojené s nákupem pozemku nebo výstavbou či koupí nové továrny o téže kapacitě jakou měla opuštěná továrna. Rovněž mohou být uváženy další výnosy vzniklé v důsledku zlepšení technologie v souvislosti s přestěhováním a účetní výnosy spojené s lepším využitím továrny. Investice související s případným zvýšeným kapacity se při výpočtu výše způsobilých nákladů na ochranu životního prostředí nemohou brát v úvahu.

Jestliže v důsledku správního nebo soudního rozhodnutí dojde k předčasnému ukončení smlouvy na pronájem pozemku nebo budov, mohou být při výpočtu způsobilých nákladů vzaty v úvahu veškeré pokuty uložené podniku za ukončení smlouvy.

E.1.10 ***Obecná pravidla***

40. Podpora investic ke zlepšení norem Společenství nebo investic vynaložených v případě, kdy žádné normy Společenství neexistují, nesmí být poskytnuta, pokud tato zlepšení pouze umožňují společnostem splňovat již přijaté normy Společenství, které však dosud nevstoupily v platnost. Podnik může získat podporu, která mu umožní splnit vnitrostátní normy, které jsou přísnější než normy Společenství, nebo neexistují-li normy Společenství, pouze tehdy, splní-li vnitrostátní normy do konečného termínu stanoveného v příslušných vnitrostátních opatřeních. Investice provedené po tomto termínu nárok na podporu nemají ([4]).

E.2 **Podpora malých a středních podniků na poradenské služby v oblasti životního prostředí**

41. Poradenské služby hrají důležitou roli tím, že pomáhají malým a středním podnikům dosáhnout pokroku v ochraně životního prostředí. Komise je proto toho názoru, že podporu lze poskytovat na základě ustanovení nařízení (ES) č. 70/200138 ([5]).

([1]) Komise by chtěla zdůraznit, že článek 87 Smlouvy nezahrnuje sanační práce prováděné veřejnými úřady. Problémy se státní podporou však mohou vyvstat, je-li pozemek prodán po sanaci za cenu nižší než je jeho tržní hodnota.

([2]) Veškeré výdaje podniku vzniklé sanací jeho pozemku, ať již jsou tyto výdaje vykazovány v jeho rozvaze jako dlouhodobá aktiva či nikoli, se v případě sanace znečištěného areálu se řadí ke způsobilým investicím.

([3]) Osoba odpovědná za provedení práce nemusí být nutně osoba odpovědná za znečištění ve smyslu, v jakém je zde tento výraz použit.

([4]) Pravidly stanovenými v tomto bodě není dotčen bod 28 ohledně podpory malých a středních podniků.

([5]) Odkaz je uveden v poznámce pod čarou č. 32.

E.3 **Provozní podpora**

E.3.1 ***Pravidla použitelná pro veškerou provozní podporu na nakládání s odpady a úspory energie***

42. Tato pravidla platí pro dva typy provozní podpory, a to:

a) podporu na nakládání s odpady, pokud je toto nakládání v souladu s hierarchickou klasifikací zásad nakládání s odpady ([1]);

b) podporu v oblasti úspor energie.

43. Pokud se ukáže, že tato podpora je nezbytně nutná, měla by být přísně omezena na náhradu mimořádných výrobních nákladů ve srovnání s tržními cenami příslušných výrobků nebo služeb ([2]). Tato podpora též musí být dočasná a obecně musí být časem snížena, aby se stala pobídkou k tomu, aby ceny začaly rychleji odrážet náklady.

44. Komise je toho názoru, že by podniky měly běžně nést náklady za zpracování průmyslového odpadu v souladu se zásadou „znečišťovatel platí". Provozní podpora však může být nutná, pokud jsou zavedeny přísnější vnitrostátní normy než jsou příslušná pravidla Společenství, nebo jsou-li zavedeny vnitrostátní normy při absenci pravidel Společenství, takže na mezinárodní úrovni podniky dočasně ztrácejí konkurenceschopnost.

Podniky, které dostávají provozní podporu na zpracování průmyslového či neprůmyslového odpadu, musejí financovat poskytované služby v poměru k množství odpadu, který vytvářejí, nebo hradit náklady na jeho zpracování.

45. Veškerá tato provozní podpora je poskytována po omezenou dobu pěti let, během nichž se tato podpora snižuje. V prvním roce může její výše dosahovat 100 % mimořádných nákladů, avšak na konci pátého roku musí být lineárně snížena na nulu.

46. V případě, že se podpora nesnižuje, poskytuje se na dobu pěti let a její výše nesmí přesáhnout 50 % mimořádných nákladů.

([1]) Klasifikace uvedená ve strategii Společenství pro nakládání s odpady (KOM(96) 399 konečná verze ze dne 30. 7. 1996). V tomto sdělení Komise připomíná, že nakládání s odpady je prvořadým cílem Společenství na snížení rizik pro životní prostředí. Koncepce zpracování odpadů má tři hlediska: opětovné zužitkování, recyklace a využití. Odpady, jejichž produkce je nezbytná, je třeba zpracovat a odstranit bez nebezpečí pro životní prostředí.

([2]) Pojem výrobní náklady je třeba vykládat jako náklady nezahrnující podporu, avšak zahrnující obvyklou míru zisku.

E.3.2 ***Pravidla pro veškerou provozní podporu ve formě snížení daní či osvobození od daně***

47. Při zavádění daní, které se mají vybírat z určitých činností z důvodů ochrany životního prostředí, mohou členské státy považovat za nutné zavést pro některé podniky dočasné osvobození od daně, zejména neexistuje-li harmonizace na evropské úrovni, nebo kvůli dočasnému riziku ztráty mezinárodní konkurenceschopnosti. Obecně toto osvobození znamená provozní podporu pokrytou článkem 87 Smlouvy o ES. Při rozboru těchto opatření je třeba kromě jiného zjistit, má-li být daň vybírána na základě rozhodnutí Společenství nebo na základě samostatného rozhodnutí členského státu.

48. Má-li být daň vybírána na základě samostatného rozhodnutí členského státu, mohou mít dotčené podniky určité potíže s rychlým přizpůsobením se novému daňovému zatížení. V tom případě může být oprávněné dočasné osvobození od daně umožňující některým podniků přizpůsobit se nové situaci.

49. Má-li být daň vybírána na základě směrnice Společenství, mohou nastat dva možné případy:

a) členský stát zavede na určité výrobky daň se sazbou vyšší než je minimální sazba stanovená směrnicí Společenství a poskytne některým podnikům osvobození od daně. Ty v důsledku toho budou platit daň s nižší sazbou, jež se však bude přinejmenším rovnat minimální sazbě stanovené směrnicí. Komise se domnívá, že v těchto případech může být dočasné osvobození oprávněné, neboť umožní podnikům přizpůsobit se vyššímu zdanění a pobídne je, aby se chovaly k životnímu prostředí šetrněji;

b) členský stát zavede na určité výrobky daň s minimální sazbou stanovenou směrnicí Společenství a poskytne některým podnikům osvobození od daně.Ty pak budou platit daně se sazbou nižší než je minimální sazba. Nebude-li toto osvobození zmíněnou směrnicí povoleno, bude to znamenat podporu, což je v rozporu s článkem 87 Smlouvy. Bude-li osvobození směrnicí povoleno, může být Komise toho názoru, že pokud je tato podpora nutná a není neúměrně vysoká, je s ohledem na cíle Společenství v souladu s článkem 87. Komise se bude zvláště snažit zajistit, aby byla taková osvobození přísně časově omezena.

50. Obecně by měla daňová opatření značně přispět k ochraně životního prostředí. Mělo by se však zajistit, aby osvobození od daně svou podstatou nepodrývalo sledované obecné cíle.

51. Toto osvobození může představovat provozní podporu, kterou lze povolit na základě těchto podmínek:

1. Pokud členský stát zavede z důvodů ochrany životního prostředí **novou daň** v odvětví činnosti nebo u výrobků, u nichž nebyla provedena harmonizace daně Společenství, nebo přesáhne-li daň zamýšlená členským státem výši daně stanovenou zákony Společenství, domnívá se Komise, že rozhodnutí o osvobození na dobu 10 let bez postupného snižování může být oprávněno ve dvou případech:

a) jsou-li osvobození podmíněna uzavřením dohod mezi dotyčnými členskými státy a přijímajícími podniky, v nichž se podniky nebo sdružení podniků zaváží dosáhnout cílů ochrany životního prostředí během období, na které se vztahuje osvobození, nebo uzavřou-li podniky dobrovolné dohody mající stejný účinek. Tyto dohody nebo závazky se mohou kromě jiného týkat snížení spotřeby energie, snížení emisí nebo jakýchkoli jiných opatření na ochranu životního prostředí. Předmět dohod musí být projednán jednotlivými členskými státy a musí být posouzen Komisí, jakmile jí bude návrh podpory oznámen. Členské státy musí zajistit přísné sledování závazků podniků nebo sdružení podniků. Dohody uzavřené mezi členským státem a příslušným podnikem musí obsahovat ujednání o sankcích pro případ, že by závazky nebyly plněny.

Tato ustanovení rovněž platí v případě, že členský stát podmíní snížení daně splněním podmínek majících stejný účinek jako shora zmíněné dohody či závazky.

b) tato osvobození nemusejí být závislá na uzavření dohod mezi členským státem a přijímajícími podniky, jsou-li splněny tyto alternativní podmínky:

— pokud se snížení týká daně Společenství, musí částka, již podnik skutečně zaplatí, zůstat vyšší než minimální výše daně Společenství, tak, aby toto snížení bylo pobídkou pro podniky zlepšit ochranu životního prostředí,

— pokud se snížení týká vnitrostátní daně uložené při absenci daně Společenství, musí podniky mající nárok na snížení nicméně zaplatit významnou část vnitrostátní daně.

2. Ustanovení bodu 51.1 se mohou použít pro stávající daně, jsou-li současně splněny tyto dvě podmínky:

a) dotyčná daň musí mít znatelný dopad na ochranu životního prostředí;

b) snížení pro dotčené podniky musí být rozhodnuto již v době, kdy byla daň přijata, nebo musí být nutné v důsledku významných hospodářských podmínek, jejichž vinou se podniky ocitly v obzvláště obtížné konkurenční situaci. V druhém případě nesmí výše snížení přesáhnout zvýšení nákladů vzniklých v důsledku změny hospodářských podmínek. Jakmile již nedochází ke zvyšování nákladů, nelze snížení nadále uplatňovat.

3. Členské státy mohou rovněž podporovat rozvoj postupů na výrobu elektrické energie z konvenčních zdrojů energie jako je plyn, jejichž energetická účinnost je mnohem větší než energetická účinnost konvenčních výrobních postupů. V těchto případech, vzhledem k důležitosti takové techniky pro ochranu životního prostředí a za předpokladu, že užitá primární energie významně snižuje nepříznivé vlivy na životní prostředí, se Komise domnívá, že úplné osvobození od daní může být oprávněno na dobu pěti let, během nichž se podpora nesnižuje. Snížení na dobu 10 let je rovněž možné poskytnout v souladu s podmínkami stanovenými v bodech 51.1 a 51.2.

52. Pokud se stávající daň významně zvýší a dotyčný členský stát se domnívá, že je potřebné některým podnikům udělit výjimky, platí pro nové daně obdobně podmínky stanovené v bodě 51.1.

53. Týká-li se snížení daně, která nebyla na úrovni Společenství harmonizována, a je-li vnitrostátní daň nižší než minimální výše daně Společenství, nebo rovná-li se její výši, domnívá se Komise, že její dlouhodobé snížení není oprávněné. V tomto případě musejí poskytnutá snížení splňovat podmínky stanovené v bodech 45 a 46 a v každém případě musí být taková odchylka od minimální výše uplatňované ve Společenství výslovně schválena.

Ve všech případech snížení daně mohou členské státy poskytnout provozní podporu v souladu s body 45 a 46.

E.3.3 *Pravidla pro poskytování provozní podpory pro obnovitelné zdroje energie*

54. Podle těchto pokynů bude obvykle možné poskytnout provozní podporu na výrobu energie z obnovitelných zdrojů.

55. Komise se domnívá, že tato pomoc je vzhledem k obtížím, kterým jsou tyto zdroje energie někdy vystaveny, chtějí-li účinně konkurovat konvenčním zdrojům, oprávněná. Je rovněž třeba si uvědomit, že politika Společenství podporuje rozvoj těchto zdrojů energie, zejména z důvodů ochrany životního prostředí. Pomoc může být obzvláště potřebná, neumožňují-li dostupné technické postupy vyrábět tuto energii za jednotkové náklady srovnatelné s náklady konvenčních zdrojů.

56. Provozní podpora zde může být oprávněná, aby pokryla rozdíl mezi náklady na výrobu energie z obnovitelných zdrojů energie a tržní cenou této energie. Forma této podpory se může měnit v závislosti na druhu energie a na podpůrném mechanismu vypracovaném členskými státy. Navíc při zkoumání případů vezme Komise v úvahu konkurenční postavení jednotlivých forem energie.

57. Členské státy mohou poskytovat podporu na obnovitelné zdroje energie takto:

E.3.3.1 *Možnost 1*

58. V oblasti energie vyrobené z obnovitelných zdrojů jsou jednotkové investiční náklady obzvláště vysoké, obvykle představující významnou část nákladů podniků, které jim nedovolují účtovat si na trzích, kde energii prodávají, konkurenceschopné ceny.

59. Aby lépe zohlednily tuto překážku, kterou musí energie vyráběná z obnovitelných zdrojů překonávat v přístupu na trh, mohou členské země poskytovat podporu jako náhradu za rozdíl mezi výrobními náklady obnovitelné energie a tržní cenou příslušné formy energie. Veškerá provozní podpora pak může být poskytována pouze na odpisy výrobního závodu. Energie vyrobená v závodu z jiných zdrojů nemá nárok na podporu. Podpora však může být poskytnuta na vytvoření přiměřeného výnosu z kapitálu, pokud mohou členské státy prokázat, že to je nezbytné vzhledem k nízké konkurenceschopnosti některých obnovitelných zdrojů energie.

Při stanovení výše provozní podpory by se měla také brát v úvahu veškerá investiční podpora poskytovaná danému podniku pokud jde o nové výrobní zařízení.

Při oznamování programů podpory Komisi musejí členské státy uvést přesné podpůrné mechanismy a zejména metody výpočtu výše podpory. Pokud Komise program schválí, musejí pak členské státy při poskytování podpory podnikům tyto mechanismy a metody výpočtu používat.

60. Na rozdíl od většiny ostatních obnovitelných zdrojů energie vyžaduje biomasa relativně nižší investice, ale přináší vyšší provozní náklady. Komise bude proto souhlasit s provozní podporou převyšující investiční náklady, pokud členské státy prokáží, že celkové náklady podniků po odpisu výrobního zařízení jsou stále vyšší než tržní ceny energie.

E.3.3.2 *Možnost 2*

61. Členské státy mohou poskytovat podporu na obnovitelné zdroje energie pomocí mechanismů, jako jsou zelená osvědčení či nabídková řízení. Tyto systémy umožňují všem výrobcům energie z obnovitelných zdrojů nepřímo těžit ze zaručené poptávky po jejich energii za cenu vyšší než je tržní cena konvenční energie. Cena těchto zelených osvědčení není stanovena předem, ale závisí na nabídce a poptávce.

62. Pokud tyto systémy představují státní podporu, mohou být Komisí schváleny, prokáží-li členské státy, že podpora je nutná k zajištění životaschopnosti dotyčných obnovitelných zdrojů energie, že jako celek nevede k nepřiměřené náhradě za obnovitelné zdroje energie a že neodrazuje výrobce energie z obnovitelných zdrojů od toho, aby se stali konkurenceschopnějšími. S ohledem na ověřování, že jsou tato kritéria plněna, zamýšlí Komise schvalovat tyto programy podpory po dobu deseti let a potom bude třeba posoudit, má-li podpůrné opatření pokračovat.

E.3.3.3 *Možnost 3*

63. Členské státy mohou novým zařízením vyrábějícím energii z obnovitelných zdrojů poskytnout provozní podporu, která se vypočítá na základě ušetřených vnějších nákladů. To jsou environmentální náklady, které by společnost musela nést, kdyby stejné množství energie bylo vyrobeno zařízením používajícím konvenční formy energie. Ty se vypočítají na základě rozdílu mezi vynaloženými vnějšími náklady, neuhrazenými výrobci obnovitelné energie na jedné straně, a vynaloženými vnějšími náklady, neuhrazenými výrobci neobnovitelné energie na straně druhé. Pro tyto výpočty budou muset členské státy užívat mezinárodně uznávané výpočetní metody, které sdělí Komisi. Kromě jiného budou muset vypracovat zdůvodněnou a kvantifikovanou srovnávací analýzu nákladů, spolu s odhadem vnějších nákladů konkurenčních výrobců energie, aby se prokázalo, že podpora skutečně není náhradou za neuhrazené vnější náklady.

V každém případě však nesmí výše takto poskytnuté podpory výrobci energie z obnovitelných zdrojů přesáhnout 0,05 EUR na jednu kWh.

Dále musí být částka podpory poskytnuté výrobci, která přesahuje výši podpory v případě možnosti 1, reinvestována podnikem do obnovitelných zdrojů energie. Komise ji vezme v úvahu, pokud tato činnost má také nárok na státní podporu.

64. Má-li možnost 3 zůstat v souladu s obecnými pravidly o hospodářské soutěži, musí si být Komise jista, že podpora nezpůsobuje narušení hospodářské soutěže v rozporu s obecným zájmem. Jinými slovy, musí si být jista, že podpora skutečně povede k celkově širšímu používání obnovitelných zdrojů energie na úkor konvenčních zdrojů, a nikoli k pouhému převodu podílů na trhu mezi obnovitelnými zdroji energie. Proto budou muset být splněny tyto podmínky:

— podpora poskytnutá na základě této možnosti musí tvořit součást plánu, který posuzuje podniky v odvětví obnovitelné energie podle stejného klíče;

— program musí zajistit, aby byla podpora poskytována bez diskriminace, jako by podniky vyráběly stejnou obnovitelnou energii;

— Komise musí program přezkoumávat každých pět let.

E.3.3.4 *Možnost 4*

65. Členská státy mohou stále poskytovat provozní podporu v souladu s obecnými pravidly pro tento druh podpory v souladu s body 45 a 46.

E.3.4 *Pravidla pro poskytování provozní podpory v případě kombinované výroby elektrické energie a tepla*

66. Komise se domnívá, že provozní podpora v případě kombinované výroby elektrické energie a tepla může být opodstatněná za předpokladu, že byly splněny podmínky stanovené v bodě 31. Tuto podporu lze poskytnout podnikům dodávajícím elektrickou energii a teplo do veřejné sítě, kde náklady na výrobu této elektrické energie nebo tepla převyšují jejich tržní cenu. Za podobných okolností může být provozní podpora poskytována v souladu s pravidly stanovenými v bodech 58 až 65. Rozhodnutí o tom, je-li podpora nezbytná, bude učiněno s ohledem na náklady na výrobu a tržby z prodeje elektrické energie nebo tepla.

67. Provozní podpora může být poskytnuta za stejných podmínek jako v případě průmyslového využívání kombinované výroby elektrické energie a tepla, pokud lze prokázat, že výrobní náklady na jednu jednotku energie využívající této techniky převyšuje tržní cenu jedné jednotky konvenční energie. Výrobní náklady mohou zahrnovat obvyklý kapitálový výnos továrny, avšak veškeré zisky podniku pokud jde o výrobu tepla musejí být od výrobních nákladů odečteny.

F. **POLITIKA, OPATŘENÍ A NÁSTROJE KE SNIŽOVÁNÍ EMISÍ SKLENÍKOVÝCH PLYNŮ**

68. Kjótský protokol, podepsaný členskými státy a Společenstvím, stanoví, že se členské země zavazují v období let 2008–2012 omezit nebo snížit emise skleníkových plynů. Pro Společenství jako celek je cílem snížit emise skleníkových plynů o 8 % ve srovnání s úrovní roku 1990.

69. Členské státy a Společenství, jakožto strany protokolu, budou muset dosáhnout snížení emisí skleníkových plynů na základě společné a koordinované politiky a opatření [1], včetně hospodářských nástrojů, a také na základě nástrojů zavedených samotným Kjótským protokolem, zejména obchodováním s emisními povoleními, společným prováděním a mechanismem pro čistý rozvoj.

70. Při absenci ustanovení Komise v této oblasti a aniž je dotčeno právo Komise iniciovat taková ustanovení, je na jednotlivých státech, aby určily politiku, opatření a nástroje, které hodlají přijmout k dosažení cílů stanovených Kjótským protokolem.

71. Komise se domnívá, že některá opatření přijatá členskými státy k dosažení cílů Protokolu by mohla znamenat státní podporu, avšak je ještě příliš brzy stanovovat podmínky pro povolení této podpory.

G. **ZÁKLAD PRO POUŽITÍ VÝJIMKY PRO VŠECHNY PROJEKTY PŘEZKOUMÁVANÉ KOMISÍ**

72. S výhradou omezení a podmínek stanovených v těchto pokynech povolí Komise podporu na ochranu životního prostředí v souladu s čl. 87 odst. 3 písm. c) Smlouvy o ES „na podporu rozvoje některých hospodářských činností nebo některých hospodářských oblastí, pokud tato pomoc nemá nepříznivý vliv na obchodní podmínky, který by byl v rozporu se společným zájmem“.

73. Podpora uskutečňování důležitých projektů společného evropského zájmu, které jsou environmentální prioritou a mají často příznivé účinky i za hranicemi členského státu/členských států, může být povolena na základě výjimky podle čl. 87 odst. 3 písm. b) Smlouvy o ES. Tato podpora však musí být nutná, aby mohl být projekt uskutečněn, a tento projekt musí být konkrétní, přesně vymezený a velmi kvalitní a musí příkladně a jasně přispívat ke společným evropským zájmům. Je-li tato výjimka použita, může Komise povolit podporu při vyšší sazbě než jsou hranice stanovené pro podporu povolenou podle čl. 87 odst. 3 písm. c).

H. **PŘEKRÝVAJÍCÍ SE PODPORA Z RŮZNÝCH ZDROJŮ**

74. Stropy podpory stanovené v těchto pokynech jsou použitelné bez ohledu na to, je-li tato podpora financována úplně nebo částečně ze státních zdrojů nebo ze zdrojů Společenství. Podpora povolená podle těchto pokynů se nesmí kombinovat s jinými formami státní podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy nebo s jinými formami financování ze strany Společenství, pokud toto překrývání zintenzívní podporu nad úroveň stanovenou těmito pokyny.

[1] Podrobnosti o společné a koordinované politice a opatřeních jsou uvedeny zejména v publikaci „Příprava provádění Kjótského protokolu“ (KOM(1999) 230 ze dne 19. 5. 1999).

U podpor pro různé účely se stejnou výší způsobilých nákladů platí nejvýhodnější strop podpory.

I. „PŘÍSLUŠNÁ OPATŘENÍ“ VE SMYSLU ČL. 88 ODST. 1 SMLOUVY O ES

75. V souladu s čl. 88 odst. 1 Smlouvy o ES navrhne Komise členským státům následující příslušná opatření v souvislosti s jejich současnými programy podpory.

76. Aby mohla posoudit veškeré významné částky podpory podle schválených programů a aby mohla rozhodnout, je-li tato podpora slučitelná se společným trhem, navrhne Komise jako příslušné opatření podle čl. 88 odst. 1 Smlouvy, aby jí členské státy předem oznámily každý jednotlivý případ investiční podpory poskytnuté na základě schváleného programu, pokud způsobilé náklady přesáhnou 25 milionů EUR a pokud podpora přesáhne hrubý grantový ekvivalent ve výši 5 milionů EUR. Oznámení se podává formou, jejíž model je uveden v příloze.

77. Komise rovněž navrhne jako příslušné opatření podle čl. 88 odst. 1, aby členské státy zharmonizovaly své současné programy podpory na ochranu životního prostředí s těmito pokyny před 1. lednem 2002.

78. Komise požádá členské státy, aby do jednoho měsíce po obdržení navržených opatření uvedených v bodech 75 až 77 potvrdily, že s návrhy souhlasí. Nedostane-li Komise odpověď, bude to považovat za nesouhlas daného členského státu.

79. Komise by chtěla zdůraznit, že s výjimkou podpory *de minimis* podle nařízení (ES) č. 69/2001 [1], není těmito pokyny dotčena povinnost členských států podle čl. 88 odst. 3 Smlouvy oznámit veškeré programy podpory, veškeré změny těchto programů a veškerou jednotlivou podporu poskytnutou podnikům mimo rámec povolených programů.

80. Komise hodlá zajistit, aby veškerá povolení budoucích programů byla v souladu s těmito pokyny.

J. POUŽITÍ OBECNÝCH POKYNŮ

81. Tyto pokyny se použijí, jakmile budou uveřejněny v *Úředním věstníku Evropských společenství*. Jejich platnost skončí dne 31. prosince 2007. Po poradě s členskými státy je může Komise před tímto datem pozměnit na základě závažných důvodů politiky hospodářské soutěže nebo důvodů politiky ochrany životního prostředí, nebo aby byly zohledněny jiné politiky Společenství nebo mezinárodní závazky.

82. Komise uplatní tyto pokyny u všech oznámených projektů podpory, u nichž je žádána o rozhodnutí po zveřejnění těchto pokynů v Úředním věstníku, a to i v případech, kdy byly projekty oznámeny před jejich zveřejněním.

V případě neoznámené podpory použije Komise:

a) tyto pokyny, byla-li podpora poskytnuta po jejich uveřejnění v *Úředním věstníku Evropských společenství;*

b) pokyny platné v době, kdy byla podpora poskytnuta ve všech ostatních případech.

K. PROPOJENÍ POLITIKY OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ S JINÝMI POKYNY O STÁTNÍ PODPOŘE

83. Článek 6 Smlouvy stanoví, že:

„Požadavky ochrany životního prostředí musejí být začleněny do definice a provádění politik a činností Společenství uvedených v článku 3, zejména s ohledem na podporu udržitelného rozvoje.“

Při přijímání nebo úpravě jiných pokynů či rámců o státní podpoře Komise uváží, jak mohou být tyto požadavky co nejlépe zohledněny. Rovněž přezkoumá, zda by vhodnější požádat členské státy, aby při oznamování důležitého projektu podpory, bez ohledu na odvětví, předložily studii o jeho vlivu na životní prostředí.

[1] Úř. věst. L 10, 13.1.2001, s. 30.

PŘÍLOHA

DALŠÍ INFORMACE, KTERÉ MAJÍ BÝT OBVYKLE POSKYTNUTY PŘI OZNAMOVÁNÍ STÁTNÍ PODPORY PRO ÚČELY OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ PODLE ČL. 88 ODST. 3 SMLOUVY

(Programy, případy podpory poskytované podle schváleného programu a jednorázová podpora)

Příloha obecného dotazníku v oddílu A přílohy II dopisu Komise členským státům ze dne 2. srpna 1955 o oznamování a o jednotných výročních zprávách:

1. Cíle

   Podrobný popis cílů, opatření a typu ochrany životního prostředí, který se má podporovat.

2. Popis opatření

   Podrobný popis opatření a příjemců.

   Popis celkových investičních nákladů a způsobilých nákladů.

   Bylo-li příslušné opatření použito již v minulosti, jakých výsledků v oblasti ochrany životního prostředí bylo dosaženo?

   Jedná-li se o nové opatření, jaké výsledky v oblasti ochrany životního prostředí se očekávají a za jak dlouho?

   Má-li být podpora poskytnuta na zlepšení norem, jaké jsou použitelné normy a jak toto opatření umožňuje dosažení významně vyšší úrovně ochrany životního prostředí?

   Má-li být podpora poskytnuta při absenci povinných norem, podejte prosím přesný popis způsobu.